

Biologické centrum AV ČR, v. v. i., Branišovská 1160/31, 370 05 České Budějovice

PŘÍRUČKA BOZP A PO

(dle zákona č. 262/2006 Sb. § 103 odst. 2 - Zákoník práce a zákona o požární ochraně č. 133/1985 Sb., a prováděcí vyhlášky o požární prevenci č. 246/2001 Sb.)

„Sebelepší pravidla a postupy nemají význam, jestliže všichni zaměstnanci a všechny další osoby s nimi a všemi dalšími zákonnými požadavky nejsou plně seznámeni a těmito pravidly se neřídí“

ÚČEL A CÍL

Je určena především jako pracovní pomůcka pro vedoucí pracovníky, kteří provádějí školení svých podřízených zaměstnanců o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o požární ochraně.

Cílem je seznámit nové zaměstnance v dostatečném rozsahu o právech a povinnostech v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“) a požární ochrany (dále jen „PO“) i v případě školení, které je zajišťované prostřednictvím e-learningových kurzů.

ZÁKLADNÍ POVINNOSTI zaměstnance při dodržování předpisů BOZP a PO

Každý zaměstnanec je povinen dodržovat veškeré předpisy vztahující se k vykonávané práci, které jsou stanoveny pracovními postupy a předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a dále předpisy vztahujícími se k zajištění požární ochrany.

Každý zaměstnanec je povinen zúčastnit se vstupního a opakovaného školení o BOZP a PO ve stanovených lhůtách a podrobit se ověření svých znalostí.

LHŮTY ŠKOLENÍ O BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Profese, činnost	Lhůty školení
Vedoucí zaměstnanci	Při nástupu/jmenování do funkce, periodicky 1 x za 3 roky
Vědečtí, administrativní, techničtí a jiní zaměstnanci, studenti atd.	Při nástupu do pracovního poměru, periodicky 1 x za 2 roky
Pracovníci údržby (dělnické profese)	Při nástupu do pracovního poměru, periodicky 1 x za rok
Odborná školení (CHL, GMO, ionizující záření)	Dle požadavků legislativy (viz příloha směrnice „Školení BOZP a PO“)
Vyhrazená technická zařízení	Dle požadavků legislativy (viz příloha směrnice „Školení BOZP a PO“)

BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE, PRÁVA A POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE

Práva a povinnosti zaměstnance

(§ 106 Zákoníku práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

- Zaměstnanec má **právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením, informace musí být pro zaměstnance srozumitelná,
- **náklady spojené se zajišťováním BOZP hradí zaměstnavatel**, tyto náklady nesmějí být přenášeny přímo ani nepřímo na zaměstnance,

- Zaměstnanec je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob, takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance,
- Zaměstnanec má právo a povinnost podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Zaměstnanec je povinen:

- **dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost**, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci,
- **účastnit se školení** zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření svých znalostí,
- podrobit se **pracovnělékařským prohlídkám**, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy,
- **dodržovat právní a ostatní předpisy** a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele,
- při práci **dodržovat stanovené pracovní postupy**, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení a svévolně je neměnit a nevyřazovat z provozu,
- **nepožívat alkoholické nápoje a jiné návykové látky** na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a **nekouřit na pracovištích** a v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci,
- oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců při práci, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení,
- s ohledem na druh jím vykonávané práce se podle svých možností podílet na odstraňování nedostatků zjištěných při kontrolách orgánů, kterým přísluší výkon kontroly podle zvláštních právních předpisů,
- bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj **pracovní úraz**, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin,
- podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného zaměstnavatelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

Povinnosti zaměstnavatele

(§ 31, 32, 88 – 94 Zákoníku práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Zaměstnavatel je povinen:

- zajistit, aby se fyzická osoba **před uzavřením pracovní smlouvy** podrobila **vstupní lékařské prohlídce** (§32 ZP Postup před vznikem pracovního poměru),
- seznámit fyzickou osobu před uzavřením pracovní smlouvy s právy a povinnostmi, které pro ni z pracovní smlouvy vyplývají (§ 31 ZP),
- poskytnout zaměstnanci nejdéle po 6 hod. nepřetržité práce **přestávku na jídlo a oddech** v trvání 30 minut, mladistvému zaměstnanci nejdéle po 4,5 hodinách; tato přestávka se nezapočítává do pracovní doby (§ 88 ZP). Má-li zaměstnanec právo na bezpečnostní přestávku, započítává se tato do pracovní doby, případně-li bezpeč. přestávka na dobu přestávky na jídlo a oddech, započítává se přestávka na jídlo a oddech do prac. doby (§ 89 ZP Přestávka v práci a bezpečnostní přestávka),
- **rozvrhnout pracovní dobu** tak, aby zaměstnanec měl mezi koncem jedné a začátkem následující směny nepřetržitý odpočinek po dobu alespoň 12 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích (§ 90 ZP Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny),
- práci ve dnech pracovního klidu může zaměstnavatel nařídit jen výjimečně (§ 91 ZP Dny pracovního klidu),
- rozvrhnout pracovní dobu tak, aby zaměstnanec měl nepřetržitý odpočinek v týdnu během každého období 7 po sobě jdoucích kalendářních dnů v trvání alespoň 35 hodin, u mladistvých ne méně než 48 hodin (§ 92 ZP Nepřetržitý odpočinek v týdnu).

- **Práci přesčas** je možné konat jen výjimečně a **nesmí činit více než 8 hodin v jednotlivých týdnech a 150 hodin v kalendářním roce** (§ 93 ZP Práce přesčas),
- zajistit, aby zaměstnanec pracující v noci byl vyšetřen lékařem závodní preventivní péče, před zařazením na noční práci, pravidelně podle potřeby, nejméně však jednou ročně, kdykoliv, pokud o to požádá, délka směny zaměstnance pracujícího v noci nesmí překročit 8 hodin v rámci 24 hodin po sobě jdoucích (§ 94 ZP Noční práce).

(§ 103 Zákoníku práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

- Nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti,
- informovat zaměstnance, do jaké kategorie byla jim vykonávána práce zařazena,
- sdělit zaměstnancům, které zdravotnické zařízení jim poskytuje závodní lékařskou péči a jakým druhům očkování a prohlídkám a vyšetřením souvisejícím s výkonem práce jsou povinni se podrobit a toto jim umožnit, zabezpečit, aby zaměstnanci jiného zaměstnavatele vykonávající práce na jeho pracovištích obdrželi před jejich zahájením informace a pokyny k zajištění BOZP,
- jestliže při práci přichází v úvahu expozice rizikovým faktorům poškozujícím plod v těle matky, informovat o tom zaměstnankyni, těhotné, kojící, matky do konce devátého měsíce po porodu je povinen seznámit s riziky a možnými účinky na ně a učinit potřebná opatření a přizpůsobovat na pracovišti prostory pro jejich odpočinek,
- umožnit zaměstnanci nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním BOZP,
- zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci,
- nepoužívat takového odměňování prací, při kterém jsou zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí újmy na zdraví a jehož použití by vedlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců,
- zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích,
- pro zaměstnance se zdravotním postižením, zajišťovat na svůj náklad technickými a organizačními opatřeními úpravu pracovišť, školení, zaučení a zvyšování jejich kvalifikace,
- zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování, školení se provádí:
 - při změně pracovního místa nebo druhu práce,
 - při zavedení nové technologie, změně výrobních a pracovních prostředků, změně technologií a pracovních postupů,
 - v případech, které mohou mít podstatný vliv na BOZP,
- zaměstnavatel určí obsah a četnost školení, způsob ověřování znalostí (testem, ústně) a vedení dokumentace o provedeném školení

POSKYTOVÁNÍ OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PRACOVNÍCH PROSTŘEDKŮ (OOPP)

(nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků, §104 ZP 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

- Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům OOPP,
- OOPP jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem (NV č. 21/2003 Sb., technické požadavky na osobní ochranné prostředky),
- zaměstnavatel je povinen udržovat OOPP v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání,
- zaměstnancům musí být poskytnuty mycí, čistící a dezinfekční prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu, na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, též ochranné nápoje (pitná voda se nepovažuje za ochranný nápoj),
- zaměstnanci musí být s používáním ochranných prostředků seznámeni (což stvrdí svým podpisem)
- OOPP, mycí, čistící a dezinfekční prostředky zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci oproti jeho podpisu (evidenční karty OOPP),

- OOPP, mycí, čistící, desinfekční prostředky a ochranné nápoje poskytne zaměstnavatel bezplatně podle vlastního seznamu, zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce,
- poskytování OOPP nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním,
- v průběhu používání OOPP jsou tyto stále majetkem společnosti,
- zaviněnou škodu, která souvisí s nesprávným používáním či zaviněným poškozením může zaměstnavatel uložit k úhradě.

PRACOVNÍ ÚRAZY

(nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu, §§105, 366, 367, 368 ZP 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

- Pracovním úrazem je každé poškození zdraví nebo smrt, které vznikly při plnění pracovních povinností nebo v přímé souvislosti s nimi,
- zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny (úrazy evidované),
- zaměstnavatel vyhotovuje záznamy (záznam o úrazu) a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo:
 - ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny
 - k úmrtí zaměstnance,
- zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu, nejpozději do 5 pracovních dní ode dne, kdy se pracovní úraz stal, stanoveným orgánům a institucím (Policie ČR, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin, odborovému orgánu (jestli je) nebo zástupci zaměstnanců pro oblast BOZP, pojišťovně, u které je zaměstnavatel pojištěn, příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce),
- každý zaměstnanec je proto povinen hlásit bez zbytečného odkladu svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, svému nadřízenému, v ostatních případech hlásí úraz svědci úrazového děje,
- stejně tak je každý zaměstnanec povinen postupovat i v případě drobných úrazů včetně těch, kdy si poranění nevyžádalo ani ošetření,
- každý zaměstnanec je povinen spolupracovat při vyšetřování příčin úrazů, bude-li k tomu vyzván,
- Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci
- zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu vzniklou pracovním úrazem, jestliže škoda vznikla při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním,
- zaměstnavatel se zproští odpovědnosti zcela, prokáže-li, že škoda vznikla:
 - a) tím, že postižený zaměstnanec svým zaviněním porušil právní, nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ačkoliv s nimi byl řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány, nebo
 - b) v důsledku opilosti postiženého zaměstnance nebo v důsledku zneužití jiných návykových látek a zaměstnavatel nemohl škodě zabránit, a že tyto skutečnosti byly jedinou příčinou škody,
- zaměstnavatel se nemůže zprostit odpovědnosti zcela ani zčásti v případě, kdy zaměstnanec utrpěl pracovní úraz při odvracení škody hrozící zaměstnavateli nebo nebezpečí přímo hrozící životu nebo zdraví, pokud zaměstnanec tento stav úmyslně nevyvolal.

PRACOVÍŠTĚ, PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ, VÝROBNÍ A PROVOZNÍ PROSTORY, OCHRANA ZDRAVÍ

(zákon č. 309/2006 Sb., zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve znění pozdějších předpisů § 2, 4, 5, 8, nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí, nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci)

zákon č.309/2006 Sb.,

Zaměstnavatel je povinen

- zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním a hygienickým požadavkům na pracovní prostředí a pracoviště, aby:
 - prostory určené pro práci, chodby, schodiště a jiné komunikace měly stanovené rozměry povrch a byly vybaveny pro činnosti zde vykonávané,
 - pracoviště byla osvětlena pokud možno denním světlem, měla stanoveny mikroklimatické podmínky (objem vzduchu, větrání, vlhkost, teplotu a zásobování vodou,
 - prostory pro osobní hygienu, převlékání, odpočinek a stravování zaměstnanců měly stanovené rozměry, provedení a vybavení,
 - únikové cesty, východy a dopravní komunikace k nim včetně přístupových cest byly stále volné,
 - ve výše uvedených prostorách byla zajištěna pravidelná údržba, úklid a čištění,
 - pracoviště byla vybavena prostředky pro poskytnutí první pomoci
 - zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí byly z hlediska BOZP vhodné pro práci, při které budou používány. Musí být vybaveny ochrannými zařízeními, vybaveny nebo upraveny tak, aby odpovídaly ergonomickým požadavkům a pravidelně a řádně udržovány, kontrolována a revidována
 - organizovat práci a pracovní postupy tak, aby zaměstnanci nevykonávali činnosti jednotvárné a jednostranně zatěžující organismus, nebyli ohroženi padajícími nebo vymrštěnými předměty nebo materiály, byli chráněni proti pádu nebo zřícení, nebyli ohroženi dopravou na pracovištích, na pracovišti se zvýšeným rizikem nepracovali osamoceni bez dohledu dalšího zaměstnance, pokud jejich ochranu nezajistí jinak, nevykonávali ruční manipulaci s břemeny, která může poškodit zdraví, zejména páteř
- Práce s azbestem jsou zakázané
- Na technických zařízeních, která představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví zaměstnanců, pokud jde o jejich obsluhu, montáž, kontrolu nebo opravy, mohou práce a činnosti samostatně vykonávat a samostatně je obsluhovat jen zvlášť odborně způsobilí zaměstnanci

nařízení vlády č.101/2005 Sb.,

- Zaměstnavatel při plnění zákonné povinnosti zajistí stanovení termínů, lhůt a rozsahu kontrol, zkoušek, revizí, termínů údržby, oprav a rekonstrukce technického vybavení pracoviště, včetně pracovních a výrobních prostředků a zařízení, s ohledem na jejich provedení, doporučení výrobce a způsob používání, požadavky na pracoviště, rizikové faktory způsobující zhoršení technického stavu pracovních a výrobních prostředků a zařízení a v souladu s výsledky předcházejících kontrol, zkoušek či revizí, po dobu provozu a používání pracoviště a určí osobu, jejíž povinností je zajistit jejich provádění.

nařízení vlády č.361/2007 Sb.,

Ochranné nápoje

- K ochraně zdraví před účinky zátěže teplem nebo chladem se poskytuje zaměstnanci ochranný nápoj. Ochranný nápoj se poskytuje na pracovišti nebo v jeho bezprostřední blízkosti tak, aby byl snadno a bezpečně dostupný.,
- ochranný nápoj musí být zdravotně nezávadný a nesmí obsahovat více než 6,5 hmotnostních procent cukru. Množství alkoholu v něm nesmí překročit 1 hmotnostní procento, ochranný nápoj pro mladistvého zaměstnance však nesmí obsahovat alkohol,
- ochranný nápoj chránící před zátěží teplem se poskytuje v množství odpovídajícím nejméně 70 % tekutin a minerálních látek ztracených z organismu za osmihodinovou směnu potem a dýcháním,
- ochranný nápoj chránící před zátěží chladem se poskytuje teplý, v množství alespoň půl litru za osmihodinovou směnu,

- ochranný nápoj chránící před zátěží teplem nebo chladem může obsahovat látky zvyšující odolnost organismu,
- hygienický limit ztráty tekutin z organismu potem a dýcháním (dále jen „ztráta tekutin“) činí 1,25 litru za osmihodinovou směnu.

Ruční manipulace s břemenem

- Ruční manipulace - přepravování nebo nošení břemene jedním nebo více zaměstnanci včetně jeho zvedání, pokládání, strkání, tahání, posouvání nebo přemísťování, za ruční manipulaci s břemenem se pokládá též zvedání a přenášení živého břemene, hygienický **limit pro hmotnost** ručně manipulovaného břemene přenášeného mužem při občasném zvedání a přenášení je 50 kg, při častém zvedání a přenášení 30 kg, hygienický limit pro hmotnost ručně manipulovaného břemene přenášeného ženou při občasném zvedání a přenášení je 20 kg, při častém zvedání a přenášení 15 kg,
- snažte se minimalizovat ruční manipulaci dodržováním stanovených pracovních postupů,
- přednostně používejte prostředky pro manipulaci s břemeny (je-li to možné) jako např. motorový vozík, ručně vedený vozík, manipulátory, jeřáby, kladkostroje atd.) máte-li příslušné oprávnění.

Práce se zobrazovacími jednotkami

- Prací se zobrazovací jednotkou se rozumí práce vykonávaná zaměstnancem jako pravidelná součást jeho obvyklé pracovní činnosti na soustavě zařízení, které obsahuje zobrazovací jednotku, klávesnici nebo jiné vstupní zařízení, software nebo další volitelné příslušenství,
- na obrazovce zobrazovací jednotky se nesmí vyskytovat kmitání, plavání či poskakování znaků, řádků, střídání jasů a podobně, jas a kontrast mezi znaky a pozadím na obrazovce musí být snadno regulovatelný i vzhledem k okolním podmínkám, obrazovka musí svou konstrukcí umožňovat posunutí, natáčení a naklánění podle potřeby zaměstnance, vzdálenost obrazovky od očí pro obvyklou kancelářskou práci nesmí být menší než 400 mm,
- klávesnice musí být při trvalé práci oddělena od obrazovky, aby zaměstnanci umožnila zvolit nejvhodnější pracovní polohu, volná plocha mezi předním okrajem desky stolu a spodní hranou klávesnice musí umožňovat opření rukou i zápěstí,
- rozměry desky stolu musí být zvoleny tak, aby bylo možné proměnlivé uspořádání obrazovky, klávesnice a dalšího zařízení, opěrka pro dolní končetiny musí být poskytnuta každému, kdo ji vyžaduje,
- práce se zrakovou zátěží musí být v zájmu omezení jejího nepříznivého vlivu na zdraví zaměstnance přerušována bezpečnostními přestávkami v trvání 5 až 10 minut po každých 2 hodinách nepřetržité práce nebo musí být zajištěno střídání činností nebo zaměstnanců.

CHEMICKÉ LÁTKY A CHEMICKÉ PŘÍPRAVKY

(zákon č. 356/03 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích – informativně § 2 odst. 1, 2, 5, § 20, § 23, § 44a)

- Chemické látky (dále jen „látky“) jsou chemické prvky a jejich sloučeniny v přírodním stavu nebo získané výrobním postupem včetně případných přísad nezbytných pro uchování jejich stability a jakýchkoliv nečistot vznikajících ve výrobním procesu, s výjimkou rozpouštědel, která mohou být z látek oddělena bez změny jejich složení nebo ovlivnění jejich stability,
- chemické přípravky (dále jen „přípravky“) jsou směsi nebo roztoky složené ze 2 nebo více látek,
- nebezpečné látky nebo nebezpečné přípravky jsou látky nebo přípravky, které za podmínek stanovených tímto zákonem mají jednu nebo více nebezpečných vlastností, pro které jsou klasifikovány jako:
 - a) výbušné,
 - b) oxidující,
 - c) extrémně hořlavé,
 - d) vysoce hořlavé,
 - e) hořlavé,
 - f) vysoce toxické,
 - g) toxické,
 - h) zdraví škodlivé,
 - i) žíravé,
 - j) dráždivé,

- k) senzibilizující,
- l) karcinogenní,
- m) mutagenní,
- n) toxické pro reprodukci,
- o) nebezpečné pro životní prostředí,
- k chem. látkám a k chem. přípravkům výrobce vydává tzv. „bezpečnostní listy“. Bezpečnostní list umožní osobám, které zacházejí s těmito látkami nebo přípravky, přijímat příslušná opatření týkající se ochrany zdraví, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky je každý povinen chránit zdraví lidí a životní prostředí a řídit se výstražnými symboly nebezpečnosti, standardními větami označujícími specifickou rizikovost a standardními pokyny pro bezpečné zacházení podle zvláštních právních předpisů.

BEZPEČNOSTNÍ ZNAČKY, ZNAČENÍ A SIGNÁLY

(zákon č. 309/2006 Sb., zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve znění pozdějších předpisů § 6, nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů)

- Na pracovištích, na kterých jsou vykonávány práce, při nich může dojít k poškození zdraví, je zaměstnavatel povinen umístit bezpečnostní značky a značení a zavést signály, které poskytují informace nebo instrukce týkající se BOZP, a seznámit s nimi zaměstnance,
- bezpečnostní značky, značení a signály mohou být zejména obrazové, zvukové nebo světelné,
- řiďte se dopravními značkami, bezpečnostními tabulkami a zvukovými signály a respektujte varovné signály a smluvená znamení (např. při manipulaci s jeřábem, s motorovým vozíkem, atp.),
- seznamte se, kde jsou na pracovišti umístěny nouzové vypínače (červená barva).

Značky zákazu mají kruhový tvar s černým piktogramem na bílém pozadí, červeným okrajem a šikmým pruhem, černý piktogram, červený okraj a šikmý pruh zaujímají nejméně 35 % plochy značky.

Značky výstrahy mají trojúhelníkový tvar s černým piktogramem na žlutém pozadí s černým okrajem, černý piktogram s černým okrajem zaujímá nejméně 50 % plochy značky.

Značky příkazu mají kruhový tvar s bílým piktogramem na modrém pozadí, bílý piktogram zaujímá nejméně 50 % plochy značky.

Informativní značky pro označení únikové cesty a nouzového východu nebo místa první pomoci a zařízení pro přivolání první pomoci mají obdélníkový nebo čtvercový tvar s bílým piktogramem na zeleném pozadí, bílý piktogram zaujímá nejméně 50 % plochy značky.

Informativní značky pro věcné prostředky požární ochrany, požárně bezpečnostní zařízení a směr cesty k nim mají obdélníkový nebo čtvercový tvar s bílým piktogramem na červeném pozadí, bílý piktogram zaujímá nejméně 50 % plochy značky.

SKLADY, SKLADOVÁNÍ MATERIÁLU, REGÁLY

(nařízení vlády č. 101/2005 Sb., odst. 10 přílohy, ČSN 26 9030 Manipulační jednotky - Zásady pro tvorbu, bezpečnou manipulaci a skladování, odst. I přílohy č. 3 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích)

- Ve skladech a jiných prostorech určených ke skladování musí být na dobře viditelných místech umístěny tabulky určující maximální přípustnou nosnost podlahy, pokud se tam volně skladují sypké materiály, musí být trvale výrazně označena maximální skladovací výška sypkého materiálu nad podlahou, ruční ukládání do regálů ve výšce nad 1,8 m musí být prováděno z bezpečných pracovních zařízení (například žebřík, schůdky, pojízdné schody, manipulační plošina),

- materiál musí být uložen tak, aby po celou dobu skladování byla zajištěna jeho stabilita, nedocházelo k jeho poškození,
- rozměry a druh manipulačních jednotek a způsob jejich bezpečného zakládání do regálu musí odpovídat požadavkům uvedeným v průvodní dokumentaci regálu, regály musí být trvale označeny štítky s uvedením největší nosnosti buňky a nejvyššího počtu buněk ve sloupci, manipulační jednotky, materiál a předměty musí být skladovány a stohovány tak, aby se i při ukládání, manipulaci nebo odebírání nemohly sesunout,
- ulička mezi regály musí být trvale volná a nesmí být zužována a zastavována překážkami, šířka uličky pro průjezd manipulačních vozíků musí být alespoň o 0,4 m větší než největší šířka manipulačních vozíků nebo nákladů a během manipulace musí být vymezen manipulační prostor se zákazem vstupu nepovoleným osobám,
Trvale používané skladovací plochy musí být rovné, odvodněné, zpevněné a označené značkami se zákazem vstupu nepovolaným osobám a upravené s ohledem na povahu skladovaných manipulačních jednotek a materiálu a se zřetelem na požadavky na požární ochranu.
- při ruční manipulaci s břemeny musí být používány takové pracovní postupy, aby se předcházelo úrazům a poškození zdraví zaměstnanců, způsobeným zejména přiražením břemene, jeho vysmeknutím, zraněním o povrch břemene, uklouznutím, zakopnutím při manipulaci s břemenem, sesutím břemen způsobeným nedostatečným upevněním, naražením nebo pádem břemene při zdvihání, přenášení, spouštění nebo nárazem zaměstnance na dopravní prostředek a na uložené předměty.
- Seznámení zaměstnanců s Místním provozním bezpečnostním předpisem pro sklad, pokud je zpracován.

NÁŘADÍ A PRACOVNÍ POMŮCKY

(vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb., základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení § 200, 201, nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí, ČSN 331600)

Ruční nářadí

- Rukojeti, násady a jiná místa, kde je třeba nářadí uchopit, musí být hladce opracována a vhodně tvarována, násady a rukojeti musí být zajištěny proti uvolnění,
- úderné plochy a hroty nářadí nesmějí mít otřep nebo trhliny,
- v prostředí a na pracovištích, kde je nebezpečí výbuchu, musí být používáno nářadí z nejiskřícího materiálu,
- kladiva, sekáče, tužlíky a obdobné nářadí určené pro práci s kaleným nebo jinak tepelně zpracovaným materiálem nesmějí být zhotoveny z materiálu, který se odštěpuje,
- kleště, kterých se užívá k uchopení nebo přidržování materiálu při kování, musí mít tvar odpovídající tvaru kovaného materiálu.

Mechanické ruční nářadí

- Mechanické ruční nářadí musí být provedeno tak, aby zajišťovalo bezpečné upínání nástroje a aby nepřipouštělo styk obsluhy s pohybujícími se částmi mechanického ústrojí, popřípadě nástroje,
- spouštěcí a zastavovací ovládače musí být snadno a rychle ovladatelné a nesmí umožňovat náhodné spuštění mechanického ručního nářadí nebo zaseknutí příslušného ovládače, pokud je nářadí v chodu,
- části sloužící k uchopení a držení musí být tvarovány tak, aby nedocházelo u pracovníků k nadměrné únavě a deformacím rukou,
- dvoučelistová sklíčidla nesmějí být používána k upínání nástrojů s rotačním pohybem,
- seřizování, čištění, mazání a opravy mechanického nářadí smějí být prováděny, jen je-li nářadí v klidu,
- při používání mechanického nářadí se musí chránit pohyblivé příводы elektrického proudu, stlačeného vzduchu a jiné energie vhodným způsobem proti poškození,
- mechanické ruční nářadí se smí odkládat, přenášet nebo opouštět, jen když je v klidu.

ELEKTRICKÁ ZAŘÍZENÍ

(vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb., základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení § 194, vyhláška č. 50/1978 Sb. o odborné způsobilosti v elektrotechnice)

Elektrická zařízení musí být před uvedením do provozu odborně prověřena a vyzkoušena.

- Smějí se používat (provozovat) jen za provozních a pracovních podmínek, pro které byla konstruována a vyrobena,
- musí být upravena tak, aby je bylo možno podle potřeby vypnout,
- uváděná do provozu po částech musí mít nehotové části zařízení spolehlivě odpojeny a zabezpečeny proti nežádoucímu zapojení, popřípadě musí být jinak zajištěny, aby ve stavu pod napětím nedošlo k ohrožení osob,
- u kterých se zjistí, že ohrožují život nebo zdraví osob, musí být ihned odpojena a zajištěna,
- všechny části elektrického zařízení musí být mechanicky pevné, spolehlivě upevněné a nesmějí ovlivňovat nepříznivě jiná zařízení, musí být dostatečně dimenzovány a chráněny proti účinkům zkratových proudů a přetížení,
- části elektrických zařízení musí být provedeny tak, aby na místech, jimiž protéká elektrický proud, nemohlo za obvyklých podmínek dojít k nebezpečnému ohřátí vodičů. Obsluhovat elektrické spotřebiče mohou pouze pracovníci, kteří absolvovali školení z provozního bezpečnostního předpisu pro používání el. spotřebičů, z návodu výrobce k obsluze el. spotřebiče s nímž přichází do styku a jsou podle § 3 vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, pracovníky seznámenými v rozsahu své činnosti s předpisy o zacházení s el. zařízeními a byli upozorněni na možné ohrožení těmito zařízeními,
- pracovníci obsluhující elektrické spotřebiče musí dodržovat pracovní postupy uvedené v návodech výrobce pro obsluhu těchto zařízení a požadavky uvedené v provozním bezpečnostním předpise pro používání elektrických spotřebičů,
- je zakázáno používat neevidované elektrické spotřebiče,
- je zakázáno pokračovat v práci s elektrickým spotřebičem, pokud na něm vznikne vážná porucha jeho funkce,
- údržbu a opravy elektrické instalace a zařízení smějí provádět pouze pracovníci s odpovídající kvalifikací podle vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, pravidelnou údržbu zařízení provádí jeho obsluha podle pokynů výrobce uvedených v jeho návodech k obsluze,
- údržbu a opravy zařízení je možno v zásadě provádět jen je-li zařízení odpojeno od přívodu elektrického proudu, pokud je nutno provést údržbu nebo opravu zařízení pod napětím elektrického proudu, musí k tomu dát souhlas zaměstnavatel.

Elektrické ruční nářadí

- se nesmí vystavovat dešti a používat ve vlhku a mokru,
- se nesmí používat v prostředí s nebezpečím požáru nebo výbuchu,
- se smí používat jen pro práci, pro kterou je určeno a nesmí být přetěžováno,
- není-li používáno musí se odpojovat, také opravy a výměna nástrojů a příslušenství se smí provádět, jen pokud je nářadí odpojeno od el. sítě,
- při práci s el. nářadím nesmí obsluha používat oděv s volnými rukávy,
- rukojeti el. nářadí obsluha udržuje suché a čisté,
- el. přívod musí být chráněný před mechanickým poškozením,
- kontrola el. nářadí se provádí před každým výdejem a po každém vrácení, má-li pracovník nářadí v užívání déle než 1 x za směnu, provede se kontrola vždy před zahájením práce s nářadím ve směně a po skončení práce s nářadím v této směně,
- v případě poškození (poškození krytů, součástí, spínače, praskliny, vadné upevnění apod.) se el. nářadí nesmí používat,
- pravidelně provádět revize el. nářadí.

Pohyblivé a poddajné přívody

- musí být kladeny a používány tak, aby nemohly být poškozeny a aby byly zajištěny proti posunutí a vytržení ze svorek a zabezpečeny proti zkroucení žil,
- při používání rozpojitelných spojů nesmí být v rozpojeném stavu napětí na kontaktech vidlic,
- elektrická zařízení, která se napojují pohyblivým přívodem, musí být při přemísťování odpojena od elektrické sítě, pokud nejsou upravena tak, že jimi lze pohybovat pod napětím.

Prozatímní elektrická zařízení

- nebo jejich části musí být v době, kdy nejsou používány, vypnuty, pokud jejich vypnutí neohroží bezpečnost osob a technických zařízení,
- hlavní vypínač musí být trvale přístupný a viditelně označen,
- prozatímní elektrická zařízení se nesmějí zřizovat v prostředí s nebezpečím výbuchu.

Bezpečnost práce v elektrotechnice

(pracovníci seznámení - vyhláška č. 50/1978 Sb., Českého úřadu bezpečnosti práce o odborné způsobilosti v elektrotechnice § 3 a 4).

Osoby bez elektrotechnické kvalifikace mohou pouze:

- zapínat a vypínat zařízení příslušnými vypínači nebo ovládacími panely,
- obsluhovat zařízení v rámci návodu na obsluhu,
- vyměnit žárovku nebo přístrojovou pojistku za vypnutého stavu elektrického zařízení,
- prodlužovat vedení prodlužovacími přívody.

OSTATNÍ PRÁCE NA ELEKTRICKÉM ZAŘÍZENÍ JE OSOBÁM BEZ PŘÍSLUŠNÉ KVALIFIKACE ZAKÁZÁNA!

ŘIDIČI SLUŽEBNÍHO VOZIDLA DO 3,5 t

NV č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky

Je určeno pro osoby, jejichž pracovní náplní je i řízení motorového vozidla, na které se nevztahuje „profesní školení“ dle zákona č. 247/2000 Sb.

Povinnost školení řidičů se týká všech pracovníků, kteří řídí motorová vozidla do 3,5 t na pracovní cestě bez ohledu na to, zda mají řízení vozidel sjednáno v pracovní smlouvě či nikoliv.

Obsahuje seznámení se zvláštní právní úpravou a požadavky BOZP při řízení vozidel na pracovních cestách:

- zabezpečení vozidla při couvání, parkování
- bezpečnostní přestávky
- výstražná vesta
- přeprava nebezpečných věcí
- kontrola vozidla a nastavení ovládacích prvků před jízdou,
- poskytování první pomoci
- informativně - pravidla silničního provozu - novinky, změny, vybraná problematická ustanovení, cesty do zahraničí, řešení dopravních nehod, porušení předpisů a následky, zásady bezpečné jízdy, bezpečnost ve vybraných situacích, mikrospace, defenzivní jízda, chyby z praxe, interaktivní řešení praktických situací na silnici

POŽÁRNÍ OCHRANA

V této příručce jsou uvedeny potřebné základní informace z oblasti požární ochrany, které jsou důležité pro provedení školení zaměstnanců.

Vstupní školení o požární ochraně – provádí se školení vedoucích zaměstnanců, zaměstnanců a osob pověřených zabezpečováním požární ochrany v době sníženého provozu a v mimopracovní době.

Školení musejí absolvovat všichni zaměstnanci přijímaní do pracovního poměru, při každé změně pracoviště nebo pracovního zařazení, žáci a studenti zařazení k odborné praxi, případně brigádníci.

LHŮTY ŠKOLENÍ O POŽÁRNÍ OCHRANĚ

dle §§ 23, 24, 25 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Druh školení	Lhůty školení / odborné přípravy
Školení vedoucích zaměstnanců o požární ochraně	Při nástupu do funkce, 1x za 3 roky
Školení ostatních zaměstnanců o požární ochraně	Při nástupu do zaměstnání, při každé změně pracoviště *), 1x za 2 roky
Školení osob pověřených zabezpečováním požární ochrany v době sníženého provozu a v mimopracovní době	Před zahájením jejich činnosti, 1x za rok
Odborná příprava preventistů požární ochrany	Před zahájením jejich činnosti, 1x za rok
Odborná příprava zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek	Před zahájením činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, 1x za rok

*) Při každé změně pracoviště nebo pracovního zařazení zaměstnance, pokud se tím mění i obsah skutečností, se kterými má být zaměstnanec seznámen.

Doba školení: dle schváleného tematického plánu a časového rozvrhu školení o PO.

Způsob ověření znalostí: ústním pohovorem, u vedoucích zaměstnanců testem.

Základní předpisy v oblasti požární ochrany

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška MV ČR č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

Základní povinnosti všech zaměstnanců a osob v obdobném pracovním právním vztahu jsou:

- počínat si tak, aby svým jednáním nezavdali příčinu ke vzniku požáru a tím neohrozili život i zdraví osob, zvířat a majetku, zejména při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a zařízení, při skladování, manipulaci nebo používání hořlavých či požárně nebezpečných látek a při manipulaci s otevřeným ohněm,
- plnit příkazy a dodržovat zákazy zajišťující požární bezpečnost na vyznačených nebo požárně nebezpečných místech,
- nepoškozovat a udržovat v použitelném stavu věcné prostředky PO a požárně bezpečnostní zařízení,
- znát rozmístění věcných prostředků PO a požárně bezpečnostních zařízení na pracovišti a znát způsob jejich použití,

- při zpozorování požáru se jej snažit uhasit všemi dostupnými prostředky a není-li to možné, bezodkladně provést opatření k zamezení šíření požáru, ohlásit požár hasičskému záchrannému sboru (tel. 150) a vedoucímu zaměstnanci a vyhlásit požární poplach (voláním „HOŘÍ“),
- po vzniku požáru se řídit pokyny zaměstnance, který organizuje likvidaci požáru (popř. evakuaci) a po příjezdu zásahových jednotek PO se řídit pokyny velitele zásahu,
- při zdolávání požáru, živelných pohrom a jiných mimořádných událostí poskytovat přiměřenou osobní a věcnou pomoc (nevystaví-li vážnému nebezpečí sebe nebo osoby blízké anebo nebrání-li jim v tom důležitá okolnost),
- oznamovat svému nadřízenému zaměstnanci závady a nedostatky, které by mohly ohrozit požární bezpečnost a podle svých sil a možností se podílet na jejich odstraňování,
- ohlásit svému nadřízenému zaměstnanci každý požár i takový, který sami uhasí,
- při obsluze elektrických vaříčů, topidel, strojů a zařízení dbát návodu výrobce, platných předpisů o PO, se kterými byli seznámeni,
- před opuštěním pracoviště učinit taková opatření, aby nedošlo ke vzniku požáru, havarijního stavu nebo ohrožení majetku.

Zaměstnanců a osobám v obdobném pracovně právním vztahu je zakázáno:

- vědomě bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany, zneužít linku tísňového volání,
- provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru, pokud nemá požadovanou odbornou způsobilost,
- poškozovat, zneužívat nebo jinak znemožňovat použití hasicích přístrojů, hydrantů a požárně bezpečnostních zařízení,
- vypalovat porosty, pálit odpad.

ZAMĚSTNANEC (fyzická osoba) NESMÍ:

- vědomě bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany nebo zneužít linku tísňového volání,
- provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru, pokud nemá odbornou způsobilost požadovanou pro výkon takových prací zvláštními právními předpisy,
- poškozovat, zneužívat nebo jiným způsobem znemožňovat použití hasicích přístrojů nebo jiných věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení,
- omezit nebo znemožnit použití označených nástupních ploch pro požární techniku,
- provádět vypalování porostů.

PŘEHLED A STRUČNÝ POPIS DOKUMENTACE POŽÁRNÍ OCHRANY

dle § 32 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)
(jedná se o samostatně vedené dokumenty)

DOKUMENTACE O ZAČLENĚNÍ DO KATEGORIE ČINNOSTÍ SE ZVÝŠENÝM POŽÁRNÍ NEBEZPEČÍ NEBO VYSOKÝM POŽÁRNÍM NEBEZPEČÍM

dle § 28 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Podmínky požární bezpečnosti se dělí dle provozované činnosti na kategorie:

- bez zvýšeného požárního nebezpečí,
- se zvýšeným požárním nebezpečím,
- S vysokým požárním nebezpečím.

Jinak řečeno, čím vyšší požární zatížení, tím více povinností na úseku požární ochrany v posuzovaném objektu. Vyšší nebezpečí zasluhuje vyšší opatrnost.

Pro BC jsou do kategorie se zvýšeným nebezpečím začleněna pracoviště:

- SIO (společný instalační objekt) – ztráta orientace, složité podmínky pro zásah – podzemní tunely,
- truhlářská dílna – požární zatížení nad 75 kg/m² a usazující se hořlavý prach v souvislé vrstvě min. 1 mm,

- prostor „Dětská skupina Motýl“ – osoby se sníženou - omezenou schopností pohybu a orientace = děti od 6 měsíců do začátku školní docházky.

POŽÁRNÍ ŘÁDY PRACOVISTĚ

dle § 31 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

- Stanoví základní zásady požární ochrany pro pracoviště se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím.
- Stanoví podmínky pro bezpečný pohyb a pobyt osob a způsob zabezpečení volných únikových cest.
- Musí být vyvěšeny na dobře viditelném a trvale přístupném místě.

*Jinými slovy, požární řád nám stanoví, **co dělat a jak se chovat, aby nedošlo k požáru.***

POŽÁRNÍ POPLACHOVÉ SMĚRNICE (PPS)

dle §§ 32 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

- Stanoví způsob a místo ohlášení požáru nebo jiné mimořádné události,
- stanoví povinnosti osob po vyhlášení požárního poplachu (evakuace, pomoc při zdolávání požáru),
- obsahují důležitá telefonní čísla: telefonní číslo ohlašovny požárů, telefonní čísla tísňového volání, telefonní čísla pohotovostních a havarijních služeb dodavatelů elektrické energie, plynu a vody,
- Požární poplachové směrnice musí být dobře viditelné a trvale přístupné pro všechny osoby.

*Jinými slovy, požární poplachové směrnice nám stanoví, **co dělat a jak se chovat v případě vzniku požáru.***

POŽÁRNÍ EVAKUAČNÍ PLÁN (PEP)

dle § 33 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

- Stanoví postup při evakuaci osob a materiálů z objektů zasažených nebo ohrožených požárem,
- stanoví odpovědnosti jednotlivých osob při vyhlášení evakuace,
- určuje místa, do kterých budou ohrožené osoby a materiál evakuovat,
- případně také schéma směru únikových cest,
- umisťuje se na viditelném a trvale přístupném místě v jednotlivých podlažích.

*Jinými slovy, evakuační plán nám stanoví **pokyny k evakuaci v případě požáru a jiné mimořádné události.***

ŘÁD OHLAŠOVNY POŽÁRU

dle § 35 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

- Stanoví způsob přijímání hlášení o vzniku požáru,
- stanoví způsob oznámení vzniklého požáru operačnímu středisku hasičského záchranného sboru kraje,
- způsob vyhlášení požárního poplachu včetně přivolání pomoci a vyznění vedoucích zaměstnanců a dalších osob,
- náhradní opatření pro případ poruchy spojovacích prostředků nebo požárně bezpečnostních zařízení.

*Jinými slovy, řád ohlašovny požárů stanoví zaměstnancům ohlašovny požáru „**co dělat v případě, že obdrží hlášení o vzniku požáru v areálu či v objektu.**“*

POŽÁRNÍ KNIHA

dle § 35 vyhl. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

- Požární kniha slouží k záznamům o všech důležitých skutečnostech týkajících se požární ochrany, např. o provedených preventivních požárních prohlídkách, školení zaměstnanců a osob, odborné přípravě

preventivních požárních hlídek, preventistů požární ochrany, o vzniklých požárech, uskutečnění cvičného požárního poplachu a kontrole dokumentace požární ochrany, záznamy o kontrole, údržbě nebo opravě požárně bezpečnostního zařízení.

*Jinými slovy, požární kniha je **deník (zápisník)**, do kterého se zapisuje vše, co souvisí s požární ochranou.*

POŽÁRNÍ NEBEZPEČÍ NA PRACOVÍŠTÍCH

ZÁSADY PŘI MANIPULACI A SKLADOVÁNÍ HOŘLAVÝCH KAPALIN

- Manipulace s hořlavými kapalinami je každá činnost, při které je s hořlavou kapalinou nakládáno, např. plnění, přelévání, přečerpávání, stáčení,
- skladování (ukládání) se smí provádět jen na určených místech,
- ve skladu se nesmí současně ukládat jiné látky, které by mohly zapříčinit požár nebo ztížit evakuaci,
- všechny přepravní obaly s hořlavými kapalinami musí být opatřeny nápisem upozorňujícím na jejich obsah, tzn. název hořlavé kapaliny a třída nebezpečnosti (I. až IV. třídy – POZOR - hořlavé kapaliny I. třídy nebezpečnosti mají teplotu vzplanutí do 21 °C!
- hořlavé kapaliny nelze ukládat ve společných a ve sklepních prostorách bytových domů nebo ubytovacích zařízení,
- v jednotlivých a řadových garážích lze ukládat nejvýše 40 litrů pohonných hmot pro osobní automobily a 80 litrů pohonných hmot pro nákladní automobily v nerozbitných přenosných obalech a nejvýše 20 litrů olejů na jedno stání. V hromadných garážích se pohonné hmoty ani oleje neukládají.,
- prostory s výskytem hořlavých kapalin musí být označeny příslušnými bezpečnostními tabulkami, např. „Hořlavé kapaliny“, „Zákaz kouření a manipulace s plamenem“, „Nebezpečí požáru“.

Pozor! Nejvíce nebezpečné jsou hořlavé kapaliny I. třídy nebezpečnosti, které mají teplotu vzplanutí do 21 °C!

ZÁSADY PŘI MANIPULACI A SKLADOVÁNÍ TLAKOVÝCH LAHVÍ

- Tlakové lahve se smí skladovat jen na určených místech, která musí být chráněna proti zásahu nepovolaných osob, tzn., že musí být uzamčena,
- tlakové lahve musí být chráněny proti slunečnímu záření a musí být zajištěny proti pádu, manipulovat s tlakovými lahvemi smí pouze poučené osoby,
- na vstupních dveřích skladů musí být umístěny tabulky s označením druhu plynu, ve skladu na viditelném místě musí být pokyny k obsluze, přenosné hasicí přístroje a označení východu do voleného prostoru,
- Pozor! Při manipulaci a skladování tlakových lahví je třeba dbát zvýšené opatrnosti! Je nutné zajistit lahve proti pádu, dodržovat zákaz kouření a manipulace s plamenem a upozornit na výskyt tlakových lahví v prostoru bezpečnostními tabulkami,
- Prostory s výskytem hořlavých kapalin musí být označeny příslušnými bezpečnostními tabulkami, např. „Pozor – tlakové lahve“, „Zákaz kouření a manipulace s plamenem“, „Kyslík“, „Acetylén“ apod.

Pozor! Při manipulaci a skladování tlakových lahví je třeba dbát zvýšené opatrnosti! Je nutné zajistit lahve proti pádu, dodržovat zákaz kouření a manipulace s plamenem a upozornit na výskyt tlakových lahví v daném prostoru bezpečnostními tabulkami.

ZÁSADY PŘI SVAŘOVÁNÍ A PÁLENÍ MATERIÁLU

- Svářečské práce smí provádět jen osoba s platným svářečským průkazem, který musí mít při práci u sebe
- Před zahájením svařování (pálení) se musí vyhodnotit možné požární nebezpečí a stanovit požárně bezpečnostní opatření,
- musí se stanovit další opatření s ohledem na druh činnosti, příp. specifické riziko svářečského pracoviště.

Svařování smí provádět pouze způsobilé osoby a platným svářečským průkazem.

ZÁSADY PŘI SPALOVÁNÍ HOŘLAVÝCH LÁTEK NA VOLNÉM PROSTRANSTVÍ

- Je zakázáno spalování porostů!
- Je zakázáno likvidovat odpad spálením na volném prostranství!

ZÁSADY PŘI INSTALACI A POUŽÍVÁNÍ ELEKTRICKÝCH ZAŘÍZENÍ A TOPIDEL

- Instalovat a provozovat se smí pouze elektrické a tepelné zařízení, které bylo schváleno vedoucím zaměstnancem,
- při instalaci a provozování elektrického a tepelného zařízení je nutné řídit se návodem výrobce, zejména dodržovat bezpečné vzdálenosti od hořlavých hmot, používat izolační podložky,
- je zakázáno provádět neodborné zásahy nebo opravy na elektrických zařízeních,
- všechny závady musí být nahlášeny vedoucímu zaměstnanci,
- každé elektrické zařízení či spotřebič musí být pravidelně kontrolován revizním technikem.

Hlavní zásada je, že každé elektrické nebo tepelné zařízení se smí používat jen se svolením vedoucího zaměstnance a musí se postupovat podle návodu výrobce.

ZÁSADY PŘI POUŽÍVÁNÍ A OPRAVÁCH ELEKTRICKÝCH SPOTŘEBIČŮ

- Obsluhovat el. spotřebiče mohou pouze pracovníci, kteří absolvovali školení z provozního bezpečnostního předpisu pro používání el. spotřebičů, z návodu výrobce k obsluze el. spotřebiče s nímž přichází do styku a jsou podle § 3 vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, pracovníky seznámenými v rozsahu své činnosti s předpisy o zacházení s el. zařízeními a byli upozorněni na možné ohrožení těmito zařízeními,
- pracovníci obsluhující el. spotřebiče musí dodržovat pracovní postupy uvedené v návodech výrobců pro obsluhu těchto zařízení a požadavky uvedené v provozním bezpečnostním předpise pro používání el. spotřebičů, je zakázáno používat neevidované el. spotřebiče,
- je zakázáno pokračovat v práci s el. spotřebičem, pokud na něm vznikne vážná porucha jeho funkce, údržbu a opravy elektrické instalace a zařízení smějí provádět pouze pracovníci s odpovídající kvalifikací podle vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice,
- pravidelnou údržbu zařízení provádí jeho obsluha podle pokynů výrobce uvedených v jeho návodech k obsluze, údržbu a opravy zařízení je možno v zásadě provádět jen je-li zařízení odpojeno od přívodu elektrického proudu, pokud je nutno provést údržbu nebo opravu zařízení pod napětím elektrického proudu, musí k tomu dát souhlas vedoucí zaměstnanec.

ZAJIŠTĚNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY V DOBĚ SNÍŽENÉHO PROVOZU A V MIMOPRACOVNÍ DOBĚ

Každý zaměstnanec, který opouští své pracoviště, je povinen provést kontrolu, zda je jeho pracoviště v požárně nezávadném stavu, tzn., zda jsou:

- odpojeny všechny elektrické spotřebiče od elektrické sítě (netýká se elektrických spotřebičů, které musí být v provozu i v mimopracovní době),
- odpojena lokální topidla a jsou v požárně bezpečném stavu (nezakryta hořlavými látkami),
- zhasnuta všechna světla a uzavřeny plynové kohouty, ventily tlakových lahví apod.,
- uzavřena a zajištěna okna a dveře proti vniknutí nepovolaných osob.

POSTUP PŘI LIKVIDACI POŽÁRU

Každý, kdo zpozoruje požár, je povinen pokusit se požár uhasit všemi dostupnými prostředky,

- pokud požár nejde zlikvidovat, je potřeba okamžitě ohlásit vzniklý požár Hasičskému záchrannému sboru, tel. 150.

Pozor! K hašení zařízení pod elektrickým proudem se nesmí použít voda, vodní ani pěnové hasicí přístroje ani požární hydranty z důvodu nebezpečí úrazu elektrickým proudem! Vodu také nelze použít pro hašení požáru hořlavých kapalin!

POŽÁRNÍ POPLACH NA PRACOVÍŠTI

- požární poplach se vyhlašuje voláním „HOŘÍ“ nebo rozhlasem,
- v prostorech chráněných elektrickou požární signalizací se poplach vyhlašuje stisknutím tlačítkového hlásiče požáru,
- všichni přítomní jsou povinni řídit se pokyny odpovědné osoby a zachovat klid a rozvahu,
- po příjezdu hasičů se všichni podřídí pokynům velitele zásahu.

Pozor! Při evakuaci lze použít pouze výtahy označené tabulkou „EVAKUAČNÍ VÝTAH“. Ostatní výtahy nelze použít vzhledem k možnému výpadku elektrického proudu.

ZÁKONY, VYHLÁŠKY, NORMY, PŘEDPISY

použité podklady pro školení (výťah z předpisů, v platném znění)

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění + prováděcí předpisy povinnosti zaměstnavatele - § 101, § 102, § 103, práva a povinnosti zaměstnanců - § 106

- Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- Nařízení vlády č. 201/2010 Sb. o způsobu evidence, hlášení a zaslání záznamu o úrazu
- Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných
- pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků
- Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci
- Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů,
- technických zařízení, přístrojů a nářadí
- Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobných požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí, v platném znění
- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů + prováděcí předpisy
- Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli - zařazení pracovní činnosti do kategorie z hlediska hygieny práce
- Vyhláška č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým,
- Vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení
- Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů
- Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je
- zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky
- Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách
- Vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)
- Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice (v rozsahu § 4 – obsluha elektrických zařízení)

- Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon)
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
- Vyhláška č. 246/2001 Sb., o požární prevenci
- NV č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů
- Vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích
- Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel
- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě
- Vyhláška č. 64/1987 Sb., o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR)
- Vyhláška MZD č. 277/2004 Sb., o stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel
- Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích
- ČSN ISO 3864-1 Bezpečnostní barvy a bezpečnostní značky
- ČSN EN 50110-1 ed. 2 Obsluha a práce elektrických zařízení
- ČSN 33 1600 ed. 2 – Revize a kontroly elektrických spotřebičů během používání
- ČSN 65 0201 (650201) Hořlavé kapaliny. Provozovny a sklady
- Zásady bezpečné obsluhy el. spotřebičů a zařízení, zakázané manipulace s el. zařízením, první pomoc při úrazu elektrickým proudem
- Další související předpisy a směrnice